

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Cdo/81/2018
Identifikačné číslo spisu:	6714216266
Dátum vydania rozhodnutia:	30.05.2019
Meno a priezvisko:	Mgr. Dušan Čimo
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2019:6714216266.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu JUDr. L. X., trvale bytom v V., zastúpeného JUDr. Ľubomírom Kaščákom, advokátom v Banskej Bystrici, Horná 35, proti žalovanému Ing. L. P. živnostníkovi podnikajúcemu pod obchodným menom Ing. L., s miestom podnikania vo K., zastúpenému JUDr. Ľubomírom Ivanom, advokátom vo Zvolene, Dukelských hrdinov 22, o zaplatenie 212,71 €, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 31. októbra 2017 sp.zn. 14Co/541/2016, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalovaný má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Zvolen (ďalej tiež len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 8. júla 2016 č.k. 11C/202/2014-152 zastavil konanie v časti žalovanej sumy 2.596,96 €, zmluvnej pokuty vo výške 89,45 € a žalovaných 5,05 % úrokov z omeškania ročne zo sumy 1.442,76 € od 20. júla 2013 do 23. novembra 2014, 0,45 % úrokov z omeškania ročne z rovnakej sumy od 24. novembra 2014 do zaplatenia a 5,05 % úrokov z omeškania ročne zo sumy 1.154,20 € od 17. septembra 2014 do 23. novembra 2014. V prevyšujúcej časti žalobu zamietol a rozhodol, že žiadna zo sporových strán nemá právo na náhradu trov konania. V odôvodnení uviedol, že zo strany žalobcu došlo k čiastočnému späťvzatiu podanej žaloby, a preto postupoval v súlade s § 145 ods. 1 a 2 Civilného sporového poriadku (zákona č. 160/2015 Z.z., dnes už i v znení zákonov č. 87/2017 Z.z. a č. 350/2018 Z.z., ďalej tiež len „C.s.p.“). V časti o zaplatenie príslušenstva (ktorým sú úroky z omeškania a trovy konania) žalobca síce žalobu späť nevezal, v tejto časti však súd prvej inštancie nepovažoval žalobu za dôvodnú, keď mal za preukázané, že 21. septembra 2014 došlo k platnému odstúpeniu od zmluvy o dielo, preto stranám vznikla vzájomná povinnosť vydať si všetko, čo na základe takto zrušenej zmluvy nadobudli. Keďže žalovaný žalobcovi zaplatil celú sumu 2.596,96 €, aj keď žalobca doteraz zárubne a dodaný materiál nevrátil, žalovaný sa nemohol dostať do omeškania s plnením svojho peňažného dlhu, pričom žiaden z účastníkov zmluvného vzťahu sa nemôže domáhať vrátenia poskytnutého plnenia bez toho, aby sám vrátil plnenie, ktoré prijal.

2. Na odvolanie žalobcu Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej tiež len „odvolací súd“ a spolu so súdom prvej inštancie tiež len „nižšie súdy“) rozsudkom z 31. októbra 2017 sp.zn. 14Co/541/2016 rozsudok súdu prvej inštancie v zamietajúcej časti vo veci samej a v časti trov konania potvrdil podľa § 387 ods. 1 a 2 C.s.p. ako vecne správny. V plnom rozsahu sa stotožnil so súdom prvej inštancie, poukazujúc i na správnosť dôvodov napadnutého rozhodnutia. Okrem ďalšieho nadbytočného výroku vyslovujúceho, že „v nenapadnutej časti sa rozsudku súdu prvej inštancie nedotýka“ (pozn. Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ďalej tiež len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) potom žalovanému nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

3. Žalobca podal 21. februára 2018 proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzoval z § 420 písm. f/ a § 421 ods. 1 písm. a/ a c/ C.s.p. V dovolaní zhrnul skutkový stav predmetného konania. Podľa jeho presvedčenia právny názor odvolacieho súdu vyslovený v bode 11 odôvodnenia rozsudku je porušením práva žalobcu na spravodlivý proces a trpí vadami majúcimi za následok závažné porušenie práva spočívajúce v právnych záveroch, ktoré sú svojvoľné a arbitrárne. Potreba zrušiť toto rozhodnutie prevyšuje nad záujmom zachovania jeho nezmeniteľnosti a nad princípom právnej istoty, keď nesprávne právne bolo posúdené splnenie „povinnosti“ zo strany žalobcu, ktorý vyzval žalovaného na prevzatie záruční (ktoré od neho nikdy neprevzal) namontovaných v jeho byte, z jeho e-mailovej komunikácie však nevyplyva, že by bol určený konkrétny termín, v ktorom si mal žalovaný svoju povinnosť splniť. Uviedol, že v súdnej veci žalovaný zo zmluvy o dielo žalobcovi nič neplnil, a preto mu žalobca nemal čo vracať. Rozsudky oboch nižších súdov navrhol zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie s alternatívou zmeny napádaných rozhodnutí dovolacím súdom tak, že žalovanému uloží povinnosť, aby do 3 dní od právoplatnosti rozsudku zaplatil žalobcovi úrok z omeškania vo výške 5,05% p. a. zo sumy 2 596,96 € za obdobie od 24. novembra 2014 do 8. júla 2016, teda vo výške 212,71 € a nahradil žalobcovi trovy prvoinštančného, odvolacieho aj dovolacieho konania.

4. Žalovaný navrhol dovolanie v celom rozsahu ako nedôvodné, neopodstatnené a neprípustné odmietnuť.

5. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 C.s.p.) po zistení, že dovolanie podala za účinnosti C.s.p. v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 C.s.p.) strana, v ktorej neprospech boli napádané rozhodnutia (oboch nižších súdov) vydané (§ 424 C.s.p.), a to za splnenia podmienky jej právneho zastúpenia i spísania dovolania na to zákonom určenou osobou (§ 429 ods. 1 C.s.p.) skúmal bez nariadenia pojednávania (§ 443, časť vety pred bodkočiarkou C.s.p.) predovšetkým, či sú dané procesné predpoklady pre uskutočnenie meritórneho dovolacieho prieskumu. Dospel pritom k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Na odôvodnenie, prečo bol namieste takýto postup (§ 451 ods. 3 veta prvá C.s.p.) uvádza nasledovné:

6. V zmysle § 419 C.s.p. je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a 421 C.s.p.

7. Podľa § 420 C.s.p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Podľa § 421 ods. 1 C.s.p. je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od

vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

9. Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 C.s.p.). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolaateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 C.s.p.).

10. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 C.s.p.). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolaateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 C.s.p.).

11. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 C.s.p.). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 C.s.p.). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ C.s.p., je (procesnou) povinnosťou dovolaateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (§ 420 a/alebo § 421 C.s.p. v spojení s § 431 ods. 1 C.s.p. a § 432 ods. 1 C.s.p.). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolaateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

12. Dovolaateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z § 420 písm. f/ C.s.p., bližšie ale nekonkretizuje v čom spočíva vada v zmysle tohto ustanovenia, keď len uviedol, že považuje právny názor vyslovený nižšími súdmi za arbitrárny a svojvoľný.

13. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu podľa § 42,0 písm. f/ C.s.p. sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby (procesnou aktivitou) uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

14. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/ 04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

15. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu vydaných do 30. júna 2016 tak, že sa ním rozumie faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to, ako súd viedol spor), znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a măriaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (tu porovnaj R 129/1999 a 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 38/2015, 5 Cdo 201/2011, 6 Cdo 90/2012). Skoršia nejednotnosť rozhodovacej praxe najvyššieho súdu v tom, či za procesný postup považovať i rozhodnutie (ako konečný produkt rozhodovacej činnosti súdu), bola odstránená prijatím stanoviska občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu, uverejneného v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016, podľa ktorého nedostatky v odôvodnení rozhodnutia zakladajú tzv. zmätočnosťnú vadu podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. len výnimočne.

16. V prejednávanej veci o prípad vyššie spomenutej výnimočnosti, a teda ani o prípad nutnosti uplatnenia druhej vety stanoviska R 2/2016 (použiteľného i v podmienkach novej procesnej úpravy) nejde. Výnimka sa má totiž týkať len celkom ojedinelých (extrémnych) prípadov, ktoré majú znaky relevantné i podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, o aký prípad ide v praxi napríklad

vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (tu pozri napr. Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009), prípadne ak došlo k vade tak zásadnej, že mala za následok „justičný omyl“ (Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003), resp. ak odôvodnenie rozhodnutia obsahuje výkladom neodstrániteľné rozpory (protirečivosti).

17. V posudzovanom prípade obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil spôsobom, ktorým by založil procesnú vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ C.s.p. Za takú vadu nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa.

18. Dovolateľ má výhrady k právnym záverom odvolacieho súdu a je presvedčený, že súdy zasiahli do jeho práva na spravodlivý súdny proces. Z hľadiska obsahového (viď § 124 ods. 1 C.s.p.) ale nenamieta procesné chyby (nesprávnosti procedúry vedenia konania), ale to, že rozhodnutia súdov spočívajú na nesprávnom právnom posúdení veci.

19. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Najvyšší súd už dávnejšie dospel k záveru, že realizácia procesných oprávnení sa účastníkovi neznemožňuje právnym posúdením (viď primerane R 54/2012 a 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010 a 8 ECdo 170/2014).

20. Na tom, že nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ C.s.p., zotrval aj aktuálny judikát R 24/2017.

21. Dovolateľ napáda aj výrok o trovách konania.

22. Tu dovolací súd zastáva názor, podľa ktorého rozsudok, ktorým odvolací súd rozhodol vo výroku o náhrade trov konania, nie je rozhodnutím odvolacieho súdu vo veci samej. Toto rozhodnutie síce tvorí (formálne) súčasť rozsudku (rozhodnutia vo veci samej), má však charakter uznesenia a je do rozsudku poňaté z dôvodu, že o nároku na náhradu trov konania v zmysle § 262 ods. 1 C.s.p. rozhodne aj bez návrhu, a to v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí, pričom podľa odseku 2 uvedeného ustanovenia o výške náhrady rozhodne po právoplatnosti tohto rozhodnutia samostatným uznesením súdny úradník. Je zrejmé, že náhrada trov konania nie je vecou samou, ale je len súčasťou procesu rozhodovania v jednotlivých štádiách konania, plniacou rolu určitej satisfakcie vo vzťahu k výdavkom vzniknutým stranám v súvislosti s vedením sporu (v podobe principiálneho práva toho, kto v spore uspel, na zaplatenie mu náhrady vzniknutých trov jeho procesným súperom, teda tým, kto naopak v spore podľahol).

23. Vzhľadom na uvedené dospel najvyšší súd k záveru, že dovolanie žalobcu v časti smerujúcej proti výroku o náhrade trov konania smeruje proti rozhodnutiu, ktoré nie je rozhodnutím vo veci samej, ani rozhodnutím, ktorým sa konanie končí, teda proti ktorému dovolanie podľa § 420 C.s.p. nie je prípustné. Berúc do úvahy už vyššie uvedené je preto potrebné dovolanie podľa § 447 písm. c/ C.s.p. odmietnuť.

24. Dovolateľ vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania tiež z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p., resp. i z písmena c/ takéhoto ustanovenia.

25. Podľa § 422 ods. 1 písm. a/ a b/ C.s.p. dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy a v sporoch s ochranou slabšej strany dvojnásobok minimálnej mzdy, pričom na príslušenstvo sa neprihliada. Podľa písm. c/ dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a/ a b/. Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 C.s.p.).

26. Práve odcitované ustanovenie obmedzuje prípustnosť dovolania pre nesprávne právne posúdenie vecí tzv. majetkovým cenom. Limituje prípustnosť dovolania určením výšky sumy, ktorá má byť predmetom dovolacieho prieskumu, pričom túto výšku viaže na desaťnásobok minimálnej mzdy vo všetkých sporoch, ktorých predmetom je peňažné plnenie. Výnimku predstavujú spory s ochranou slabšej strany, keď vychádzajúc z koncepcie zvýšenej ochrany týchto definovaných subjektov, je majetkový cenoznížený na dvojnásobok minimálnej mzdy, aby v týchto sporoch bola ponechaná možnosť dovolacieho prieskumu i pri nižších sumách plnenia. To znamená, že pokiaľ je dovolaním napadnutý výrok rozhodnutia odvolacieho súdu o peňažnom plnení (resp. príslušenstvo), je dovolací prieskum pre nesprávne právne posúdenie vecí možný, len ak peňažné plnenie (resp. príslušenstvo) prevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy, resp. v sporoch s ochranou slabšej strany dvojnásobok minimálnej mzdy.

27. V preskúmvanej veci bol dovolaním napadnutý výrok rozsudku odvolacieho súdu vo veci samej, kde predmetom konania bolo už iba príslušenstvo (5,05% ročný úrok z omeškania zo sumy 2.596,96 € od 24. novembra 2014 do 8. júla 2016, čo predstavuje 212,71 €). Dovolací súd skúmal, či príslušenstvo, ktoré je predmetom dovolacieho konania, (ne)prevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy (s prihliadnutím k charakteru sporu ako spotrebiteľského, v ktorom žalobcu treba považovať za spotrebiteľa, a teda slabšiu stranu sporu, na ktorej ochranu je tu nižší majetkový cenoznížený). Výška minimálnej mzdy v čase podania žaloby (24. novembra 2014) bola 352 € (nariadenie vlády č. 321/2013 Z.z., ktorým sa ustanovuje suma minimálnej mzdy na rok 2014). Odvolací súd teda rozhodoval dovolaním napádaným výroku svojho rozsudku vo veci samej o peňažnom plnení neprevyšujúcom dvojnásobok minimálnej mzdy (704 €). Prípustnosť dovolania žalobcu pre nesprávne právne posúdenie vecí bola preto v zmysle § 422 ods. 1 písm. c/ C.s.p. vylúčená.

28. Najvyšší súd preto dovolanie žalobcu zo všetkých vyššie priblížených dôvodov odmietol podľa ustanovenia § 447 písm. c/ C.s.p.

29. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá C.s.p.).

30. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0, v časti trov konania pomerom hlasov 2 : 1.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.